

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Pablo Izagirre Hormaetxea

*Gernika-Lumo,
Bizkaia
(1927-2011)*

Aurkibidea

Biografia

1927. urtean jaio zen [Asilo Kaltzada](#) kalean, [Saraspén](#). Bere aita Elorriotik etorritako armagina zen eta ama mendatarra, Taverna Vascako behargina 40 urtez. Aita gazterik hil zitzaion; hori dela-eta ez zuen neba-arrebarik izan. Umetan [Andra Mari](#)ko meza-laguntzailea izan zen. 14 urteaz Astra arma-lantegian hasi zen beharrean eta bertan aritu zen erretiratu artean, 1941-1992 tartean. Hainbat postutan egin zuen lan, baina beti bulegoko lanetan, ez tailerrean.

Zintak

GER-055

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2010-11-19
- **Iraupena:** 87 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

Pasarteak

1. Arma-lantegira lanera etorritakoak

- **Erref:** GER-055/002
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:01:55. **Bukatu:** 00:03:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Eibartik 1908. urtean Eibartik ekarri zuten arma-lantegia. Jende asko etorri zen herrira Eibar eta Elorrio aldetik bere aita bezala. Bere aitak 4 pezeta irabazten zituen eta ostatua 2.25 ordaindu. Bere ama Taberna Vascako langilea zen eta han ezagutu zuten elkar.

2. Monagilo beharrak

- **Erref:** GER-055/004
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:03:51. **Bukatu:** 00:05:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Lehen jaunartzea egin aurretik monagilo lanetan aritzen zen Andra Marian. Latin ikasi ei zuen, baina ulertu ez askorik. Monagilo beharrak zeintzuk izaten ziren azaltzen du. Abadeak txakur handi bat ematen zien ezer ematekotan.

3. Andra Mariko abade okerrak

- **Erref:** GER-055/005
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:05:40. **Bukatu:** 00:07:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Andra Marian monagilo lanak egiten zituenean, lau abade oker egon ziren. Behin lau abadeekin bakarrik zegoela, ea non konfesatzen zen galdetu zien ez baitzen bertan konfesatzen. Pablok agustinoetara joaten zela esan zien. Zelan konfesatuko zen beraiekin, beraiei egiten baitzien burla Pablok.

4. Monagiloak hiletetan

- **Erref:** GER-055/006
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:07:49. **Bukatu:** 00:08:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Monagiloek hiletetan lan handia izaten zuten. Katafalkoa egoten zen erdian; hura kendu eta banakako aulkiak jarri behar izaten zituzten.

5. Isopuagaz bedeinkatu

- **Erref:** GER-055/010
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:10:37. **Bukatu:** 00:11:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Monagiloa zela abadeari bedeinkazioan laguntzen zion isopuarekin. Isopua zelakoa zen azaltzen du.

6. Emakumeak erdian eta gizonak alboetan

- **Erref:** GER-055/011

- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:11:25. **Bukatu:** 00:12:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Andra Maria eliza ez zen gaur egungoa bezalakoa. Emakumezkoak erdian eta gizonak alboetan jesartzen ziren elizan. Umeek aparteko mezak izaten zituzten.

7. Abadeak monagiloari kokotekoa

- **Erref:** GER-055/012
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:12:31. **Bukatu:** 00:14:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

<p>Abadea aldarera begira egoten zen monagiloekin batera. Behin hirugarren mailako hileta batean, monagilo bezala zegoela, abadeak kokotekoa jo zien.</p>

8. Kanpai motak

- **Erref:** GER-055/014
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:15:31. **Bukatu:** 00:18:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

Monagiloen betebeharrak bat kanpaiak jotzea zen. Kanpandorrera igo behar izaten ziren. Kanpai eta kanpai-hots desberdinak ziren. Hil-kanpainak ere mota desberdinetakoak ziren. Bonbardaketan ere kanpai-hotsak entzun ziren.

9. Olgetan bolanderak begira salto

- **Erref:** GER-055/017
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:19:54. **Bukatu:** 00:21:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Bost urte zituela, elizako ospakizunetan bolanderak botatzen ziren. Lehertuko

bako bolandera bat hartu eta su eman zion; begira saltatu eta begia zauritu zuen. Donostiako mediku batek artatu zuen eta ez zuen begirik galdu.

10. 14 urtegaz pintxe eta praka luzeak jantzi behar

- **Erref:** GER-055/023
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:25:26. **Bukatu:** 00:26:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

<p>Lehen jaunartzea egin arte mojen ikastetxera joan zen. Gero Eskola Publikora joan zen 14 urtegaz lanean hasi arte. Pintxe moduan hasi zen praka laburrekin, baina laster jantzi behar izan zituen luzeak; bera izan zen kuadrillako lehena janzten.</p>

11. Astra arma-lantegian pintxe lanetan

- **Erref:** GER-055/026
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:28:08. **Bukatu:** 00:29:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegian pintxe lanetan hasi zen 14 urtegaz. Zein lan egiten zuen azaltzen du. Lanetik irtendakoan marrazketa ikasten jarraitu zuen, baina ez zuen horrelako lanik egin.

12. Fotokopiak urarekin egiten ziren

- **Erref:** GER-055/027
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:29:58. **Bukatu:** 00:32:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegian zebilela paperak urarekin kopiatzen zituzten, gaur egungo fotokopiak bezala. Pintxe ostean, "aspirante", "auxiliar" eta "oficial" izan zen Astra arma-lantegian.

13. Astrako sasoi onak

- **Erref:** GER-055/029
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:33:05. **Bukatu:** 00:34:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astran soldata onak zituzten. Diruz kobratzen zuten; hasieran astero eta gero hamabostero. Behargin asko zeuden, 500 pertsona egon ziren 50. hamarkadako sasoi onenean.

14. Astrako armak munduan zehar

- **Erref:** GER-055/031
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:34:55. **Bukatu:** 00:37:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegiko materiala atzerrira saltzen zen. Behin Madrilera joan zen Pablo lanetik bertako ogasunera dirutza bat kobratzeko.

15. Arma-lantegiko probalekua

- **Erref:** GER-055/033
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:39:07. **Bukatu:** 00:40:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegian bertan zuten probalekua, arman probatzeko probalekua. Gernikan lehen froga egin ostean Eibarko "banco de pruebas"en ematen zien oniritzia. Guardia Zibilek zuten lantegiko zaintzaren ardura.

16. Astraren itxiera eta Esperantza lantegia

- **Erref:** GER-055/040
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:47:30. **Bukatu:** 00:48:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Gernika-Lumon jende askori eman zion lana Astrako arma-lantegiak. Politika kontuengatik zarratu zuten lantegia. Markina-Xemeingoko Esperantza lantegiaren bazkide ziren. Gernikan Astra markakoak egiten ziren.

17. Emakumeak arma-lantegian

- **Erref:** GER-055/041
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:48:45. **Bukatu:** 00:49:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegian hasieran emakume bakarra egon zen, Pablo 1941. urtean hasi zen lanean eta bakarra zegoen; gerora dozena erdi egon ziren. Emakumeek gizonen lan bera egiten zuten.

18. Gran Vian Francoren aurrean desfilatu zuten

- **Erref:** GER-055/046
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:54:08. **Bukatu:** 00:57:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

<p>1960. urte inguruan 63 eguneko greba egin zuten Astra arma-lantegian. Pablo Frente de Juventudeseko kidea zen, nahiz eta haren aurkakoa izan; behin Bilboko Gran Viara joan ziren Franco aurrean desfilatzera.</p>

19. 'Frente de Juventudes'

- **Erref:** GER-055/047
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:57:39. **Bukatu:** 00:58:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

<p>Frente de Juventudesek Gernika-Lumon indarra zuen tailerrak kontrolatzen zituzten-eta. UHP sindikatua. Astran sindikatu abertzaleak ziren nagusi.</p>

20. 99 pezeta hilabeteen

- **Erref:** GER-055/051
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:02:27. **Bukatu:** 01:03:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegiko ugazaba, Unzeta, egunero joaten zen mezara. 99 pezeta irabazten zituen hilabeteen 14 urterekin lanean hasi zenean. Irabazitakoa amari eman behar izaten zion.

21. Teilatuko sutea amatatu zuten bonbardaketan

- **Erref:** GER-055/055
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:06:58. **Bukatu:** 01:09:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

<p>Gernikako bonbardaketa Andra Mariako eskaileretan pasatu zuen. Beraien etxeko teilatua sutan aurkitu zuten, baina amatatzea lortu zuten. Nazionalak sartu zirenean, mairuek etxea kakaztu zien. Bonbardaketako gaua etxean pasatu zutela dio.</p>

22. "Galazota dago euskaraz eittie"

- **Erref:** GER-055/057
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 01:11:22. **Bukatu:** 01:12:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

<p>Frente de Juventudesen euskaraz berba egitearren atentzioa deitzen zioten. Arkupeetako frontoian euskaraz egitea galarazita zegoela gogoratzen zuen kartela zegoen.</p>

23. Pilotaka eta "a la boda de dos"

- **Erref:** GER-055/058
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 01:12:16. **Bukatu:** 01:13:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Lanazko pilotak egiten zituzten amari ostutako lanarekin esku-pilotan aritzeko. Futbolearen aritzeko oinetako onak behar ziren eta ez zituzten izaten. "A la boda de dos" sokasaltoko jolasean ere aritzen ziren.

24. Neskekin ezin ezer egin eta ardoka

- **Erref:** GER-055/059
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:13:45. **Bukatu:** 01:15:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Neskekin dantzaz eginez gero abadeari konfesatu behar izaten zioten. Gaztetan tontoa izan zela dio neska-lagunarekin ez baitzuen ezetakorik ere egin. Egiten zuten bakarra edatea zen, ardoa edaten zuten sasoi hartan.

25. Txikiteoko tabernak

- **Erref:** GER-055/060
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:15:21. **Bukatu:** 01:16:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Txikiteoa egiterakoan taberna guztiak pasatzen zituen. Banan-banan aipatzen ditu tabernok: Katalinena, Zorrozueta, Bar azul, Laguardia, Arrien, Julian... Erreteria auzora ere joaten ziren txikiteoan. Erreal bat balio zuen txikiteoak. Edateko ez ei zuten neskarik behar eta ez zuten beraien faltarik.

26. Santa Barbara, armaginen eguna

- **Erref:** GER-055/065
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:20:08. **Bukatu:** 01:21:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

Astra arma-lantegian Santa Barbara eguna, abenduaren 4a, ospatzen zuten. Meza nagusia, txirrindularitza-lasterketa, bazkaria, erromeria... izaten zuten enpresaren kontura.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-24

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com